

Lebmaagverplaatsing

Vermijd plotselinge rantsoenwisselingen

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven twee dierenartsen maandelijks over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters (rechts) van dierenartsenpraktijk Visdonk uit Roosendaal en Jef Laureyns, verbonden aan de universiteit Gent (links), wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Met de stethoscoop op de linkerflank van Martha 20 was de hoogtonige 'ping' duidelijk hoorbaar. Dat was voor mij de bevestiging dat ze een lebmaagverplaatsing naar links had. 'Ik was er al bang voor', zei de melkveehouder. 'Ze heeft geen koorts, maar de melkgift is gehalveerd en ze gaat niet meer naar de krachtvoerautomat.'

De lebmaag die normaal laag rechts op de bodem van de buikwand ligt, zat nu hoog aan de linkerzijde net achter de ribbenboog. De koe stond zelfs een beetje bol links, alsof ze volop gegeten had. Dit was echter geenszins het geval. De koe was sloom, ze herkauwde niet en er waren geen pensbewegingen.

Omhoogkruipende lebmaag

Een lebmaagverplaatsing is vaak het gevolg van een plotselinge wisseling naar een snel verteerbaar rantsoen met weinig structuur. Daarnaast kan het een complicatie zijn bij een aandoening als baarmoederontsteking of slepende melkziekte, waarbij het dier onvoldoende ruwvoer opneemt. Door gasvorming in de lebmaag kan deze als het ware langs de slappe, half gevulde penszak omhoogkruipen en is de lebmaagverplaatsing, in veel gevallen naar links en soms naar rechts, een feit.

Een hoge lebmaag naar links met veel gas

wordt in onze praktijk behandeld met de methode 'roll and suture' (omrollen en vasthechten). De meeste veehouders vinden deze methode effectief, snel en relatief goedkoop. Daarom was mijn voorstel aan de veehouder om deze koe op de beschreven manier te behandelen en haar ter bestrijding van de inmiddels ontstane slepende melkziekte een glucose-infuus en een Voreen-injectie te geven.

Op normale positie vastknopen

De sufge maakte koe wordt op haar rechterzij neergelegd en daarna in rugligging gerold. De bedoeling is dat de lebmaag door de grote hoeveelheid gas als het ware boven blijft en zo weer tegen de buikwand aan komt te liggen. Dan zoeken we met de stethoscoop op de buikwand waar het 'ping'-geluid en dus de lebmaag is. Deze wordt aangeprikt met een dikke holle naald, waardoor een stalen of kunststof penntje van vier centimeter lang aan een draadje in de lebmaag wordt geplaatst. Ongeveer tien centimeter verder doen we hetzelfde nog een keer, waarbij we dan zo veel mogelijk gas laten ontsnappen. De twee draadeinden worden aan elkaar geknoopt zodat de lebmaag op zijn normale positie vastzit. De hele behandeling duurt ongeveer een kwartier en eindigt met het doorrollen van de koe in borstbuikligging zodat ze weer op kan staan.

De eerste dagen na de behandeling krijgt ze alleen structuurrijk ruwvoer, daarna mag er weer krachtvoer bij. Meestal herstellen de dieren binnen enkele dagen. Het voorkomen van lebmaagproblemen is bijna onmogelijk. Door een lactatiestart met smakelijk, structuurrijk ruwvoer en het vermijden van plotselinge rantsoenovergangen – let bijvoorbeeld op de verse weiden in april en mei – bent u een heel eind op de goede weg.

Toon Meesters, dierenarts te Roosendaal

De encyclopedie lebmaagdislocatie

Een lebmaagverplaatsing naar links treedt meestal op in de periode van een week tot twee maanden na afkalven. Meerdere factoren, zoals een negatieve energiebalans, stress, een structuurarm, snel rantsoen en plotselinge rantsoenwisselingen, spelen een rol in het ontstaan van deze aandoening. Vaak is er eerst een andere aandoening (slepende melkziekte, mastitis, kreupelheid of baarmoederontsteking) aanwezig, waarna als complicatie de lebmaag van ligging verandert. Enkele gevallen genezen met dieetmaatregelen, de meeste moeten worden gerold of geopereerd. Soms verricht men zo'n ingreep door middel van endoscopie als kijkoperatie.